

kognitivní naratologie

NARX01

klasická a postklasická naratologie

- + rozdělení je důležité pro potřeby synchronního i diachronního uchopení naratologických konceptů
- + pojem zavedl David Herman v *Scripts, Sequences, and Stories: Elements of a Postclassical Narratology* (1997), aby poukázal na zásadní paradigmatické změny v narativní teorii v 80. letech 20. století
- + hlavním rozdílem mezi KN a PKN je, že PKN je otevřenější vůči vnějším vlivům, které ji modelují
- + Jean-Maria Scheffer říká, že PKN má tři hlavní větve: kontextuální naratologie, transgenerický přístup a kognitivní naratologie

kognitivní naratologie

- + **KN**: studium aspektů týkající se mysli při vypravování a konceptualizaci příběhů, a to v různých médiích
- + **KN** zahrnuje různé metody analýzy narativu v rámci narativního korpusu, které si půjčuje z lingvistiky, kybernetiky, filosofie, psychologie, aj.

kognitivní naratologie: otázky

- + (1) Jak příběhy napříč médii souvisejí s mentálními stavy interpretů jakožto narativní zkušenost?
  - příběhy jsou nahlíženy jako cíl interpretace , jako produkt specifické konceptualizace konkrétních narativních informací
- + (2) Jak (a do jaké míry a jakými speciálními způsoby) se narativy podílejí na osmyslování naší zkušenosti?
  - způsoby jak poskytují narativy zdroj interpretace tím, že vytvářejí bázi pro porozumění intencím, cílům, emocím, atd.
- + (3) Jak “komunikujeme” s fikčními postavami?
  - způsoby, jakými přiřazujeme literární postavám strukturně podobné mysli

kognitivní naratologie – oblasti výzkumu

- + (1) procesy a strategie konceptualizace narativu
- + (2) narativní perspektiva a fokalizace
- + (3) kognitivistická recepční teorie
- + (4) transmediální studia
- + (5) fikční postavy
- + (6) identifikace "self" v narativu
- + (7) emoční studia
- + (8) evoluční psychologie
- + (9) autobiografická a paměťová studia
- + (10) studium humánních a nehumánních zvířat

reprezentace mysli

Dorrit Cohn

Transparent

Minds: Narrative Modes for Presenting Consciousness in Fiction
(1978)

- + - citovaný monolog, psycho-narace, vyprávěný monolog
- + - přímé myšlení, nepřímé myšlení, polopřímé myšlení

Allan Palmer

- + narativní porozumění je výsledkem porozumění složitým stavům, procesům a dispozicím fikčních myslí

subjekty

- + *subjekt* je jednou z esenciálních kategorií pro kognitivně orientované teoretické pozice
- + *subjekt* je kategorie, která propojuje obecný kognitivní výzkum se subjekty (literárně) estetické komunikace (fikční komunikace) a se subjekty reprezentovaných realit

subjekty

- + 'vnější' subjekty : "Autorova kognitivní činnost spočívá primárně ve zpracování informací různé povahy, faktických i fikčních, specifických i obecných, textových i smyslově vjemových, a v konečném důsledku ve vytvoření slovesného textu spolu s patřičným světem příběhu či textu." (Margolin)
- + 'vnější' subjekty: *kognitivní mentální fungování* (KMF): "Jakmile jsme ochotni aplikovat koncepty z akcí teorie na obyvatele světů příběhu, měli bychom být ochotni na ně aplikovat i modely založené na KMF. Podobně, jakmile jsme ochotni těmto obyvatelům připsat akce, měli bychom být ochotni jim připsat mysl i a zvláště kognitivní aktivity." (Palmer)
- + koncept ANALOGIE

literární postavy - polemika

- + čtenáři konceptualizují mysl literárních postav, modelují a predikují jejich mentální stavy a jejich možný vývoj
- + literární postavy nejsou často pouze subjekty nějaké mentální aktivity, ale i objekty sociálních (ideologických, politických) pohybů: LP není tedy pouze *persona psychologica* ale též *persona socialis*
- + sociální rozměr LP však leží mimo dosah klasické kognitivní teorie

Social Minds

Alan Palmer

Fictional Minds (2004), Social Minds in the Novel (2010)

- + intermentalita
- + intersubjektivita
- + sociální mysli